

Preventie beleid Veilige Kerk

Vastgesteld door de Kerkenraad op 14 oktober 2025

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Betrokkenen bij beleidsontwikkeling	3
3	Samenvatting	3
4	Hoofddoel en subdoelen	3
	Bewustwording	4
	Preventie	4
	Interventie	5
	Zorg voor elkaar	5
	Privacy / AVG	5
5	Huidige situatie	6
Bijlage 1	Jaarplan 2025 – 2026	7
Bijlage 2	Gedragscode Protestantse gemeente Etten-Leur De Baai	8
Bijlage 3	Plaatselijke meldcode	9
Bijlage 4	Vertrouwenspersonen, toelichting functie	11
Bijlage 5	Gebruikte termen	14

1. Voorwoord

De kerk hoort een veilige plaats te zijn. De Kerkenraad is verantwoordelijk voor het veiligheidsbeleid binnen de kerk, want veiligheid is helaas niet vanzelfsprekend. Met dit Preventiebeleid wil de Protestantse Gemeente Etten-Leur (verder te noemen PG ETL) veiligheid binnen de gemeente vormgeven en borgen. Bij de ontwikkeling is gebruik gemaakt van de richtlijnen en handreikingen voor [Veilige gemeente van de PKN](#) en het [Stappenplan Veilige Kerk](#).

2. Betrokkenen bij beleidsontwikkeling

Werkgroep Veilige Kerk, kerkenraad, predikant, interne vertrouwenspersonen en externe vertrouwenspersoon

3. Samenvatting

We horen steeds vaker over verschillende vormen van grensoverschrijdend gedrag zowel in de maatschappij als in kerkgemeenschappen. De Synode van Protestantse Kerk Nederland heeft daarom het thema 'Veilige Kerk' hoog op de agenda gezet met diverse adviezen en maatregelen voor de kerkgemeenten.

Dit Preventie beleid van Protestantse Gemeente Etten-Leur (PG ETL) is gericht op alle vormen van grensoverschrijdend gedrag met misbruik van macht en vertrouwen door ongelijke posities en gezagsverhoudingen in pastorale relaties.

Te denken valt aan situaties als ongewenste (seksuele) intimiteiten, financiële malversatie, intimidatie, agressie, dreiging en huiselijk geweld. Hiernaast is er ook het bewustzijn dat er ook onterechte beschuldigingen kunnen plaatsvinden en de impact die dat heeft op de beschuldigde.

De doelgroepen met speciale taken en opdrachten moeten zich bewust zijn van hun positie en dat machtsverschillen in de omgang met anderen een rol kunnen spelen. Dit zijn:

- Kerkelijk functionarissen: predikant, kerkelijk medewerkers, ambtsdragers (ouderling/diaken), kerkrentmeesters, kosters, organist(-en).
- Vrijwilligers, met name voor jeugd en pastorale bezoekers aan ouderen.
- Interne en externe Vertrouwenspersonen.

Als PG ETL is onze missie dat we ons gedrag willen laten passen bij de boodschap van het christelijk geloof. Dat betekent respect voor de ander, integriteit, betrouwbaarheid en zorgvuldig met elkaar omgaan. We verbinden ons daarom nadrukkelijk aan de gedragsregels, die gelden voor iedereen die op wat voor manier dan ook actief verbonden is binnen onze gemeente. Hierop zijn we voor iedereen binnen en buiten onze kerkgemeenschap aanspreekbaar.

4. Hoofddoel en subdoelen

<p>De Protestantse gemeente Etten-Leur biedt een veilige omgeving aan haar leden, gasten en andere betrokkenen/bezoekers.</p>
--

Uitgangspunt hierbij is dat het niet alleen gaat om een veilige omgeving bij de kerkdiensten, maar ook bij andere kerkelijke activiteiten en momenten van contact binnen en vanuit de gemeente. Iedereen binnen de kerkelijke omgeving behandelt elkaar met respect en personen met speciale taken binnen/ voor de gemeente maken geen misbruik van hun positie en gekregen vertrouwen.

Met Subdoelen op de thema's:

Bewustwording:

Het thema 'veilige kerk' is bekend bij alle betrokkenen van Protestantse Gemeente Etten-Leur De Baai

Veiligheid begint met de bewustwording dat er, ook in onze kerk, altijd door ongelijke posities en gezagsverhoudingen situaties kunnen voorkomen van misbruik met grensoverschrijdend gedrag. Denk bijv. aan een vrijwilliger die een ander gemeentelid helpt, de ouderling/ predikant bij pastorale contacten met kwetsbaren. Redenen om ook in onze kerk aandacht hiervoor te hebben.

ACTIES:

- Het thema 'Veilige Kerk' met regelmaat onder de aandacht blijven brengen in diensten, gespreksgroepen en kerkelijke activiteiten.
- Het thema 'Veilige Kerk' wordt een standaard onderwerp bij gesprekken met (nieuwe) kerkelijk functionarissen en vrijwilligers.
- Minimaal 1x per jaar zal bij kerkelijke activiteiten gebruik worden gemaakt van werkvormen en activiteiten die bewustwording over veiligheid bij de gemeenteleden vergroot.
- De bekendheid bij gemeenteleden over de vertrouwenspersoon en het SMPR (Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties) vergroten via bestaande en nieuwe communicatiekanalen.

Preventie:

Er worden preventieve maatregelen genomen om (machts-)misbruik met grensoverschrijdend gedrag te (h)erkennen, voorkomen én adequaat te kunnen reageren bij situaties van (vermoedens) van misbruik.

Een actief uitgevoerd Preventieplan

- Beperkt de risico's op grensoverschrijdend gedrag
- Zorgt voor verandering in (aanspreek-) cultuur en omgangsvormen
- Bevordert de bereidheid van omstanders om in te grijpen
- Vergroot de effectiviteit van de interventies

ACTIES:

- **Procedure opstellen: bekendheid met Gedrags-/ omgangscode**
Alle doelgroepen hebben in 2025 kennisgenomen van de gedragscode (bijlage 2) en worden geacht ernaar te handelen.
- **Procedure opstellen: Overleggen van VOG-verklaring**
Kerkelijke functionarissen, Vertrouwenspersonen en vrijwilligers die met kwetsbare mensen werken, overleggen een VOG aan de kerkenraad, voor 1 januari 2026 of zo snel mogelijk daarna / voor de start van hun activiteiten in de toekomst.
- **Procedure opstellen: Aanstelling Interne Vertrouwenspersoon met taak-/functieomschrijving**
Bij de benoeming tot vertrouwenspersoon in 2025 wordt de procedure van PKN gevolgd. De opdracht is beschreven in een aanstellingsovereenkomst (bijlage 3)
- **Vier-ogen principe**
De gemeente streeft na dat er 2 personen bij eenzelfde activiteit betrokken zijn. Dit geldt in ieder geval voor groepsactiviteiten met jongeren en voor het afhandelen van de collecten na de kerkdiensten.

Interventie:

De mogelijkheid en route om misstanden te melden is bekend bij alle gemeenteleden

Het is belangrijk dat iedereen de route van melden kent. In situaties waar (mogelijk) sprake is of lijkt van grensoverschrijdend gedrag kan melding gemaakt worden bij de vertrouwenspersoon of desgewenst via direct contact met de [SMPR](#).

Het [Meldprotocol voor gemeenteleden bij \(vermoeden\) grensoverschrijdend gedrag \(PKN\)](#), zie bijlage 3, geeft inzicht in wat gemeenteleden kunnen doen als ze zich zorgen maken over een situatie in de gemeente. Voor de vertrouwenspersoon is er een [Routekaart](#) met 9 manieren waarop een melding binnen kan komen, met de te ondernemen acties en wat het meldpunt SMPR kan betekenen.

ACTIES

- Procedure opstellen en bekend maken van de wijze van melden grensoverschrijdend gedrag
- Contactgegevens bekend maken en de route van melden beschrijven o.a. op de website.
- Ontwikkelingen en mogelijkheden om samen te werken met vertrouwenspersonen van een andere Protestantse gemeente in de regio (ring van de classis) volgen.

Zorg voor elkaar:

Er is altijd aandacht voor alle betrokkenen bij situaties van misbruik of andere misstanden.

Een misbruik situatie in de gemeente veroorzaakt schrik en emoties. Schade is onvermijdelijk, zowel door het misbruik zelf als door de wijze waarop daar binnen de gemeente mee wordt omgegaan. Die laatste schade kan worden beperkt met juist handelen op gebied van (pastorale) zorg.

ACTIES

- Tijdens kerkdienst, liturgie/liedkeuze en gebeden wordt rekening gehouden in woordkeuze.
- Vanuit PG ETL is er pastorale (na-)zorg voor slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag binnen de gemeente.
- Ook aan daders van grensoverschrijdend gedrag binnen PG ETL wordt pastorale zorg geboden. Dit kan niet door de persoon worden geboden die het slachtoffer begeleidt.
- Soms zijn gemeenteleden, buiten de kerkelijke gemeente, slachtoffer of dader van huiselijk geweld, vormen van macht/seksueel misbruik en bedreigende situaties of onterechte beschuldiging. Daders kunnen ook zelf slachtoffer zijn.
PG ETL wil ook voor hen een Veilige Gemeente zijn, waarin zij gehoord worden en (pastorale) aandacht en zorg ontvangen.

Privacy / AVG regels:

- **Veilig mailadres en digitale opslagruimte voor vertrouwenspersoon**
- **Archiveren van de aanstellingen en het checken van de VOG-verklaringen**
- **De toegang op de website naar privacygegevens alleen m.b.v. een wachtwoord**

5. Huidige situatie:

Door de Synode van Protestantse Kerk Nederland (PKN) is in 2019 de oproep gedaan om het thema 'Veilige Kerk/gemeente' op te pakken en is het besluit genomen dat m.i.v. 1 juli 2025 iedere PKN-gemeente een Preventiebeleid en een Interne Vertrouwenspersoon heeft aangesteld. Ook wordt een VOG verplicht voor alle kerkelijk functionarissen, en vrijwilligers die met kwetsbare mensen werken.

PG ETL is een kleine Protestantse Gemeenten met +/- 800 leden totaal en ontstaan vanuit verschillende kerkelijke stromingen. Er is vrijheid en respect voor iedereen om het geloof op eigen wijze te beleven en uit te dragen.

De kerkenraad (KR) bestaat uit vier diakenen, één ouderling, twee ouderling-kerkrentmeesters, een 1e en 2e scriba, een notuliste en er is een predikant. Buiten de kerkenraad is er nog 1 diaconaal kerkrentmeester.

Verder zijn er veel vrijwilligers met diverse taken: kosters, gastheer/vrouw, tuinploeg, lectoren, contactpersonen, beheerder kerkhof, bloemencommissie, videoteam, beheerder website, etc. etc. Medio 2025 zijn er ca. 120 vrijwilligers werkzaam in PG ETL

Door de kerkenraad van de Protestantse Gemeente Etten-Leur De Baai zijn in 2025 twee personen aangesteld als vertrouwenspersoon en één als externe vertrouwenspersoon. De twee interne vertrouwenspersonen zullen de training in 2025 volgen. De externe vertrouwenspersoon is al eerder opgeleid.

Interne vertrouwenspersonen:

Per 9/9/2025 Marjan van Steeg-Van Rijswijk Zwaard 3 4871 DL Etten-Leur

Tel. 06-24615151 Email: vertrouwenspersoonmarjan@protestantsettenleur.nl

Per 9/9/2025 David van Beek Bijenweide 15 4874 MB Etten-Leur

Tel. 06-52644064 Email: vertrouwenspersoondavid@protestantsettenleur.nl

Externe vertrouwenspersonen:

Per 14/10/2025 Mariëtte Verkerk

Email: vertrouwenspersoonmariette@protestantsettenleur.nl

Borgen van preventiebeleid:

- In het jaarplan pastoraat moeten de voorgenomen acties ten aanzien van Veilige Kerk worden opgenomen
- Minimaal eenmaal per jaar rapporteren de vertrouwenspersonen (anoniem) aan de kerkenraad.
- Op basis van deze rapportage wordt het beleid geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Communicatie:

- Er wordt gebruik gemaakt van verschillende (digitale) communicatiemethodes KerkApp, website, Gemeentebrief, Kerkklok en kerkelijke bijeenkomsten zoals gemeenteavonden etc. om aandacht te blijven vragen voor het samen functioneren als een Veilige Kerk.
- Wijzigingen en aandachtspunten zullen worden gecommuniceerd.
- Het beschikbare informatiemateriaal zoals het Preventief beleid Veilige Kerk en de gedragsregels etc. krijgt een zichtbare plek in de hal van de kerk.

Bijlage 1 JAARPLAN 2025-2026

1. 27-11-2024 De Kerkenraad besluit een werkgroep Veilige Kerk in te stellen
2. 31-03-2025 Eerste overleg van de werkgroep
3. 09-09-2025 Plan van Aanpak Veilige Kerk wordt na bespreking in de Kerkenraad, aangenomen. Twee interne vertrouwenspersonen worden aangesteld.
4. Oktober 2025 Communicatieplan voorleggen aan Kerkenraad
5. Oktober 2025 Aanstellen van externe vertrouwenspersoon
6. Oktober 2025 Creëren van veilige e-mail en opslagomgeving voor de vertrouwenspersonen
7. Oktober 2025 Informeren van de gemeente na afloop van de dienst over veilige kerk, gedragscode, VOG's, interne en externe vertrouwenspersonen
8. Gemeente periodiek informeren via Kerkklok en KerkApp De Baai. Hierin ook de gegevens van de vertrouwenspersonen opnemen
9. November 2025 Start tekenen van gedragscode door alle vrijwilligers
10. November 2025 Start aanvragen VOG's van alle vrijwilligers door scriba
11. November 2025 Introduceren van Preventiebeleid en meldprotocol

Bijlage 2 Gedragscode Protestantse Gemeente Etten-Leur De Baai

Gedragscode voor vrijwilligers voor PG de Baai
September 2025

Waarom een gedragscode:

De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn, een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven

Deze gedragscode is op 9 september 2025 vastgesteld door de kerkenraad van de Protestantse gemeente Etten-Leur en is geschreven voor alle kerkelijke vrijwilligers die actief zijn binnen de gemeente. De gedragscode is ingesteld door de kerkenraad als onderdeel van preventiebeleid en onderdeel van het initiatief 'veilige kerk'.

De gedragscode:

Deze gedragscode geldt voor onze gemeente waar eenieder zich veilig en gerespecteerd moet kunnen voelen. Hiervoor zijn we samen verantwoordelijk.

De kerkenraad vraagt alle kerkelijke vrijwilligers onderstaande omgangsregels na te leven en de gedragscode te ondertekenen:

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij/zij is en discrimineer niet.
2. Ik werk mee aan een omgeving en een sfeer waarbinnen iedereen zich veilig voelt.
3. Ik houd rekening met de grenzen die een ander aangeeft.
4. Ik ben me bewust van mijn (machts)positie ten opzichte van anderen en ga hier zorgvuldig mee om.
5. Ik maak geen gemene of seksueel getinte grappen en of opmerkingen over anderen.
6. Ik negeer een ander niet en doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
7. Ik gebruik geen geweld, bedreig een ander niet en vertoon geen (seksueel) intimiderend gedrag.
8. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
9. Zaken die mij vertrouwelijk ter kennis zijn gekomen behandel ik ook dusdanig. Ik moet de geheimhouding doorbreken als er gevaar of schade kan worden voorkomen, mits ik er alles aan heb gedaan om toestemming van de betrokkene te krijgen om de geheimhouding te doorbreken.
10. Ik maak bewust gebruik van internet, e-mail en andere communicatiemiddelen. In het gebruik hiervan zorg ik ervoor dat de privacy van anderen wordt gewaarborgd.

Naam vrijwilliger:

Datum:

Handtekening:

Deze gedragscode is op 9 september 2025 vastgesteld door de Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Etten-Leur De Baai. Ze sluit aan bij de gedragscode Veilige Kerk en bij de Beroepscode en gedragsregels voor Predikanten en Kerkelijk werkers. De gedragscode wordt ondertekend door alle vrijwilligers die werkzaam zijn binnen de Protestantse gemeente Etten-Leur, De Baai

Model voor gemeenten bij meldingen over grensoverschrijdend gedrag

Algemeen

Dit model is bedoeld voor plaatselijke gemeenten van de Protestantse Kerk als onderdeel van hun beleid voor een veilige gemeente. Die gemeente kiest ervoor een veilige gemeente te zijn voor alle leden. Dat betekent dat de leden elkaar met respect behandelen en de mensen met speciale taken en opdrachten geen misbruik van hun machtspositie maken. Denk daarbij aan seksueel grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging. De kerkenraad heeft daarvoor een beleid opgesteld, waar een meldprotocol onderdeel van is.

Het meldprotocol geeft de gemeenteleden inzicht in wat ze kunnen doen als ze zich zorgen maken over een situatie in de gemeente. Of als ze zelf een melding willen doen. Het protocol wordt onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad opgesteld en is via de communicatiemiddelen van de gemeente gemakkelijk te vinden.

Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen van de kerkelijke gemeente terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen ook bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente proactief iemand benaderen. Allereerst biedt de vertrouwenspersoon een luisterend oor. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, bemiddelen en bijstaan in aangiftes en bij klachtenprocedures.

Gemeenteleden kunnen ook terecht bij het moderamen (dagelijks bestuur) van de kerkenraad (voorzitter, scribe, penningmeester, andere leden). Bijvoorbeeld als ze een klacht over iemand willen indienen en geen gebruik willen maken van de vertrouwenspersoon.

Mogelijke signalen (wees zorgvuldig, niet alles duidt op grensoverschrijdend gedrag):

- iemand wil niet meer met een activiteit meedoen en wil niet aangeven waarom.
- iemand wil niet meer met een persoon te maken hebben en wil niet aangeven waarom.
- iemand krijgt erg veel aandacht van iemand met een specifieke taak in de gemeente.
- iemand zondert zich regelmatig af met een ander gemeentelid.
- iemand wil graag alleen de crèche of een andere kinderactiviteit leiden.
- iemand praat vaak over onderwerpen die met seks te maken hebben.

Belangrijk is in ieder geval om naar je intuïtie te luisteren. Heb je twijfels, spreek die dan uit.

Plaatselijk meldprotocol

VP = VERTROUWENSPERSOON

Meldingen kunnen gedaan worden door:

- iemand met een niet-pluis-gevoel bij een situatie tussen mensen
- een slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag
- een veroorzaker van grensoverschrijdende gedrag.

Melder en vertrouwenspersoon (VP) hebben een gesprek. De VP maakt een kort gespreksverslag en checkt de juistheid hiervan bij de gesprekspartner.

Levensbedreigende situatie of strafbare feiten?

JA

Gesprek VP met slachtoffer en samen naar de politie. Geanonimiseerde collegiale consultatie VP met andere VP en terugkoppeling naar slachtoffer. VP staat slachtoffer, indien hij/zij dat wil, bij in gesprekken, aangiftes en procedures. Denk aan eventueel inschakelen rechtsbijstand. Aan het eind van het traject: afronding van de begeleiding en opstellen eigen rapportage door VP.

NEE

Gesprek VP met melder. Geanonimiseerde collegiale consultatie VP met andere plaatselijke VP en terugkoppeling naar melder. Als melder niet zelf het slachtoffer is, dan nu een gesprek VP met slachtoffer.

Blijkt tuchtwaardig gedrag van vrijwilliger, beroepskracht of ambtsdrager? Check dit in het protocol voor gemeenten.

JA

Volg het protocol, zie smpr.nl. Vraag advies bij Meldpunt SMPR. Vraag zo nodig een VP van SMPR, gespecialiseerd in begeleiding bij seksueel misbruik in gezagsrelaties. Aan het eind van het traject: afronding van de begeleiding en opstellen eigen rapportage door VP.

NEE

Ander grensoverschrijdend gedrag?

JA

VP staat slachtoffer bij in doen van vervolgacties. Zo nodig wijzen op pastorale, psychologische, maatschappelijke, kerkelijke of juridische hulp. Indien passend en door melder gewenst, bemiddelen.
Niet: doen waar anderen in gespecialiseerd zijn (pastoraat, waarheidsvinding, therapie e.d.).

NEE

Slachtoffer en VP bespreken waar of bij wie de melder de situatie kan aankaarten.

Afronding van de begeleiding door VP en eigen rapportage VP.

Bijlage 4: Vertrouwenspersonen, toelichting functie

- 1 Informatie over de achtergrond en context voor de kerkelijke gemeenten waar vertrouwenspersonen worden aangesteld
- 2 Over de aanstelling en inzet van vertrouwenspersonen
- 3 Het profiel van de vertrouwenspersoon
- 4 De taken van de vertrouwenspersoon
- 5 Interne en externe vertrouwenspersonen
- 6 Overeenkomst van opdracht voor de vertrouwenspersoon
- 7 Aangestelde vertrouwenspersonen

1 Informatie: achtergrond en context

De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn; een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven. Dat betekent een gemeenschap zonder (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, intimidatie of dreiging.

Het (blijven) werken aan een veilige gemeenschap of kerkplek is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dat houdt in dat de leden elkaar met respect behandelen. Dat degenen die speciale taken en opdrachten (ambten) vervullen zich bewust zijn van hun positie en onderkennen dat machtsverschillen in de omgang met anderen een rol kunnen spelen. Dat geldt voor zowel professionals als vrijwilligers.

De leiding van elke gemeente dient zich bewust te zijn van het feit dat een veilige kerk vraagt om plaatselijk beleid en uitvoering daarvan in de praktijk. Een belangrijk element is werk maken van preventie. Dat bestaat uit: doordacht vrijwilligersbeleid, de aanstelling van, bij voorkeur twee, vertrouwenspersonen in een kerkelijke gemeente en de introductie van een gedragscode en een de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).

De landelijke kerk biedt een aantal handreikingen aan ter ondersteuning van effectief preventiebeleid. Zoals ook dit document dat gaat over vertrouwenspersonen.

2 Over aanstelling en inzet van vertrouwenspersonen

Het is van belang dat vertrouwenspersonen bekend zijn met de gemeente, zodat ze weten hoe het kerkelijk leven in elkaar steekt. Ze behoren niet (meer) tot de kring van kerkenraad en/of taakdragers, zodat ze vrij en onafhankelijk kunnen handelen. Dat komt hun betrouwbaarheid voor kerkleden die contact willen zoeken ten goede. Dienstdoende predikanten komen daarom niet in aanmerking voor deze functie. Sommige kerkleden zijn door hun professe extra bekend met het thema 'sociale veiligheid', zoals mensen in het onderwijs, de zorg of andere vormen van dienstverlening. Dat kan een voordeel zijn. Vertrouwenspersonen werken in opdracht van maar niet namens kerkenraad. Zij kunnen dan ook onafhankelijk van de kerkenraad handelen.

De kerkenraad voert een transparante wervings- en selectieprocedure voor deze functie. Vervolgens wordt een overeenkomst van opdracht voor deze vrijwilligerstaak afgesloten (zie 6). Daarnaast worden afspraken gemaakt over op declaratiebasis te vergoeden kosten, zoals reis- en trainingskosten.

De vertrouwenspersonen verklaren zich door de acceptatie van hun functie akkoord met de inhoud van de gedragscode van PG Etten-Leur De Baai en overhandigen bij de start van hun werk een VOG aan de kerkenraad.

In de regel zijn er twee vertrouwenspersonen, een vrouw en een man. Gemeenteleden hebben dan een keuze wie ze willen benaderen. De vertrouwenspersonen hebben iemand om mee te overleggen en samen te werken, de externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersonen werken met het meldprotocol (zie bijlage 3) en volgen waar nodig de

beschikbare handreikingen zoals het Protocol voor gemeenten die worden geconfronteerd met (seksueel) misbruik in pastorale en gezag relaties.

Gemeenteleden kunnen bij vertrouwenspersonen terecht met hun verhaal, vragen, vermoedens en meldingen. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, en de melder bijstaan in gesprekken met anderen en bij aangiftes en klachtenprocedures.

Zij doen niet aan waarheidsvinding en gaan niet zelf op onderzoek uit. De vertrouwenspersonen zijn geen therapeut, mediator, pastoraal medewerker of advocaat. Zij staan naast het gemeentelid dat zich bij hen meldt, hebben een luisterende taak en ondersteunen de betreffende persoon. Vertrouwenspersonen kunnen bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente ook zelf proactief iemand benaderen.

Vertrouwenspersonen vragen in de gemeente op beleids- en uitvoerend niveau met regelmaat aandacht voor preventie tegen grensoverschrijdend gedrag en zijn alert op de uitvoering van het beleid van de kerkenraad op dit terrein.

3 Profiel van de Vertrouwenspersoon

Kennis en vaardigheden:

- HBO of WO werk- en denkniveau
- Professionele gespreksvaardigheden
- In staat tot geheimhouding, ook tegen de melder over eventuele andere casuïstiek
- In staat te bepalen wanneer de grenzen van de eigen taak bereikt zijn en kunnen doorverwijzen
- Aantoonbare kennis van de problematiek van machtsmisbruik (na volgen van scholing)
- Kennis van de sociale kaart, waaronder Meldpunt Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties (SMPR), Veilig Thuis, procedure bij de politie
- Kennis van de kerk (cultuur en structuur).

Persoonlijke kenmerken:

- Communicatief vaardig
- Integere en evenwichtige persoonlijkheid
- Luisterende en respectvolle houding
- Empathisch vermogen
- Betrouwbaar
- Onbevooroordeeld, open en neutraal
- Inzicht in eigen handelen en reflectief
- Kan flexibel inspelen op wisselende situaties
- Kan grenzen stellen aan wat een ander mag verwachten en kan verwachtingen hanteren
- Lid van de Protestantse Kerk in Nederland

4 Taken van de Vertrouwenspersoon

Voorlichting en preventie

- Zichtbaar zijn in de gemeente (middels Kerkklok, KerkApp en website) en voor taak-en ambtsdragers van de gemeenten
- Aanjager zijn van het gesprek over 'veilige gemeente' op verschillende niveaus van het kerkenwerk.

Signaleren

Alert zijn op en goed luisteren naar signalen uit de gemeente van mogelijk misbruik/ grensoverschrijdend gedrag.

Eerste aanspreekpunt en luisterende steun voor mensen uit de gemeente die in vertrouwen iets kwijt willen over wat nu speelt of in het verleden heeft afgespeeld aan grensoverschrijdend gedrag

Meedenken met de melder over eventuele aangiftes of klachtenprocedures en de melder daarin begeleiden
Op verzoek en met instemming van de melder in bijzondere omstandigheden deze vertegenwoordigen
Melders en anderen adviseren over mogelijke vervolgtrajecten
Handelen volgens de protocollen en advies vragen bij het Meldpunt SMPR
Zo nodig wijzen op pastorale, psychologische, maatschappelijke (Veilig Thuis, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, plaatselijk maatschappelijk werk) kerkelijke (kerkelijk meldpunt SMPR) of juridische hulp.

Persoonlijke ontwikkeling en beleidsontwikkeling

- **Volgen van relevante cursussen, bijwonen van (regionale) intervisiebijeenkomsten, studiedagen en vergelijkbare bijeenkomsten**
- **Bijhouden van een persoonlijke registratie**
- **Vanuit deze registratie jaarlijks rapporteren aan de kerkenraad waarbij omstandigheden en personen onherkenbaar zijn en waarbij de rapportage is voorzien van een analyse en zo nodig beleidsaanbevelingen.**

5 Interne en externe vertrouwenspersonen

Door de kerkenraad zijn kunnen interne en externe vertrouwens personen worden aangesteld. De interne vertrouwenspersonen zijn het eerste aanspreekpunt voor gemeenteleden die geconfronteerd worden met onveilige situaties. De externe vertrouwenspersoon maakt geen deel uit van de plaatselijke gemeente en kan met enige afstand tot de plaatselijke situatie meedenken met de plaatselijke interne vertrouwenspersonen.

6 Overeenkomst van opdracht voor de vertrouwenspersonen bij Protestantse Gemeente Etten-Leur De Baai

De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn; een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven. Onze gemeenschap onderschrijft dit uitgangspunt. Daarom heeft de kerkenraad preventiebeleid in het kader van 'veilige kerk' opgesteld. Tot dit beleid behoort het aanstellen van de Vertrouwenspersoon.

1. De Protestantse Gemeente Etten-Leur verklaart hierbij dat ze voor haar gemeenschap de volgende persoon als vertrouwenspersoon hebben aangesteld en dat ze zullen voldoen aan alle daaruit vloeiende verplichtingen, zoals vastgesteld in de regelgeving van de Protestantse Kerk.
2. Met ingang van (datum) wordt (naam) als vertrouwenspersoon aangesteld.
3. De vertrouwenspersoon verklaart dat hij/zij als vertrouwenspersoon wil optreden overeenkomstig de aanwijzingen in het profiel van de vertrouwenspersoon.
4. De vertrouwenspersoon verklaart hierbij geheim te houden alle zaken die haar/hem in de uitoefening van de taak ter kennis komen en een vertrouwelijk karakter dragen. De Vertrouwenspersoon heeft een geheimhoudingsplicht overeenkomstig de kerkorde (ord. 4-2), met inachtneming van de wettelijke kaders van de Nederlandse overheid.
5. De kerkenraad communiceert over de aanwezigheid en bereikbaarheid van de vertrouwenspersoon met regelmaat via de Kerkklok, en/of gemeentebrief en/of KerkApp en/of website en biedt tevens publicatieruimte aan de vertrouwenspersoon zelf. Daarnaast is er ruimte voor inbreng tijdens een gemeenteavond en/of kerkelijke vergadering.
6. Eén kerkenraadslid is het aanspreekpunt voor de aangestelde Vertrouwenspersoon. Tenminste jaarlijks is er een gesprek met de vertrouwenspersoon over de bevindingen en aanbevelingen.
7. Elke vertrouwenspersoon wordt aangesteld voor een periode van 4 jaar, met de mogelijkheid van verlenging voor 4 jaar.
8. Eenzijdige opzegging van de overeenkomst is door beide partijen mogelijk. In het geval deze overeenkomst door een van de partijen ontbonden wordt, verplicht eenieder zich om de lopende zaken af te handelen of over te dragen.
9. De door de vertrouwenspersoon gemaakte onkosten, zoals kosten voor training, reizen en contacten per telefoon of internet, vergoedt de gemeente op declaratiebasis.

Bijlage 5 Gebruikte termen

Hieronder worden enkele, uit dit stuk, veel gebruikte termen en namen nader omschreven.

- Grensoverschrijdend gedrag:

Wat is het? (Bron: PKN-download nr.26616)

Er zijn allerlei vormen van grensoverschrijdend gedrag. Daarbij is steeds één overeenkomst: het gaat om een verschil in macht. Door het verschil in macht kan een van de twee geen of weinig weerstand bieden. De ander maakt dan misbruik van zijn of haar positie voor eigen belang. Soms voelt iemand zich daar meteen ongemakkelijk bij. Maar soms voelt dat niet vervelend en kan de belangstelling ook fijn zijn. Later dringt door dat er sprake is van misbruik. Degene met de machtiger positie is verantwoordelijk voor het bewaken van de grenzen, niet de ander. Voorbeelden van verschil in macht in een kerkelijke gemeente: Voorganger - gemeentelid; kerkenraadslid - gemeentelid; pastoraal vrijwilliger - gemeentelid; jeugdleider - lid kinderclub; diaken- diaconaal cliënt; cantor - koorlid; organist - leerling.

Definitie (bron: FNV veilig gezond werken)

Grensoverschrijdend gedrag is ongewenst gedrag waar jij je niet goed over voelt en waar jij geen toestemming voor hebt gegeven. Bij grensoverschrijdend gedrag brengt iemand je schade toe op fysiek, mentaal of emotioneel vlak en kan verschillende vormen aannemen.

- Misbruik (door kerkelijk functionaris):
De definitie van misbruik in een pastorale- of gezagsrelatie staat beschreven in Generale Regeling 11. Kerkelijke rechtspraak, artikel 17 lid 1 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland. Zie ook de website van [Meldpunt misbruik](#).
- SMPR (Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties):
Dit is het meldpunt voor misbruik in de kerk waar de PKN bij aangesloten is. Het [SMPR](#) is een samenwerkingsverband van negen kerkgenootschappen, waaronder de Protestantse Kerk in Nederland en is één van de vijf landelijke kerkelijke meldpunten voor misbruik.
- Stichting [Veilige Kerk](#)
Is een initiatief van drie kerkelijke meldpunten, te weten *het* SMPR, [Meldpunt Misbruik](#) en [SEM](#). Zij helpt kerken om grensoverschrijdend gedrag binnen de kerk en huiselijk geweld te *(h)erkennen, voorkomen en aan te pakken*.